

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ РЕГУЛЯТОРІВ ФІНАНСОВОГО РИНКУ: МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

При викладанні дисциплін фінансового спрямування в сучасній системі вищої освіти важливим джерелом інформації є глобальна мережа Інтернет, що дає можливість викладачам та студентам отримати актуалізовану інформацію про: а) кількісні та якісні показники стану та розвитку фінансового ринку; б) поточні проблеми функціонування і регулювання ринку. Найбільш достовірними джерелами цієї інформації є офіційні ресурси в мережі Інтернет (сайти) державних регуляторів та професійних учасників фінансового ринку, а також інформаційно-аналітичних агенцій. Окремим блоком можна виділити так звані освітні ресурси регуляторів фінансового ринку, які покликані підвищити рівень обізнаності інвесторів, що часто не мають навіть базової економічної освіти, з тим, щоб захистити їх від прийняття необґрунтованих інвестиційних рішень, і в тому числі, зменшити ймовірність того, що вони постраждають від шахрайських схем.

Освітні ресурси фінансових регуляторів відносяться до ланки неформальної освіти, яка «означає будь-яку освіту, яка набувається або може бути набута поза системою формальної базової та додаткової освіти. Головною відмінністю неформальної освіти є її загальна доступність незалежно від віку, статі, наявного рівня освіти тощо» [1]. Враховуючи рівень розвитку інформаційних технологій, більшість форм неформальної освіти в світі сьогодні знаходяться в цифровому середовищі, а саме в мережі Інтернет.

Не зважаючи на те, що на відміну від різноманітних освітніх курсів і програм, які дистанційно пропонуються для вивчення ВНЗ в усьому світі, початковою метою освітніх програм, запроваджених регуляторами фінансового ринку, не є організація навчального процесу в дистанційній формі, проте такі ресурси можуть бути вдало інтегровані в процес викладання.

Розглянемо структуру освітньої платформи, розміщеної на офіційному сайті Комісії з цінних паперів та бірж США (Securities and Exchange Commission, SEC) та проаналізуємо можливості її використання в процесі викладання навчальних дисциплін фінансового спрямування, таких як, наприклад: Фінансовий ринок, Протидія шахрайствам на фінансовому ринку, Інвестування, Торгівля цінними паперами і т.п.

В головному меню на сторінці SEC на центральному місці розташована кнопка «Освіта», при натисканні на яку відкривається вкладка, що містить 3 основні блоки: Освіта інвестора, Глосарій та Центр залучення капіталу малим бізнесом [2]. Кожен з блоків містить дуже корисну, і головне актуалізовану інформацію, яка може бути використана як викладачем при підготовці до лекційних та практичних занять, так і студентами, зокрема при написанні наукових робіт. Цікавою є організація Глосарію, який поділений на 2 категорії: Глосарій інвестора та Глосарій із залучення капіталу. Кожен термін, зміст якого розкривається в Глосарії, містить гіперпосилання на відповідні нормативно-правові акти, регуляторні реєстри або пов'язані з ним інші терміни. Це дозволяє швидко отримати стислу, актуальну і узгоджену регулятором інформацію, тобто таку, яка є офіційно визнаною і відповідає поточному нормативно-правовому регулюванню. Жоден друкований підручник, або навіть он-лайн словник такої можливості сьогодні не дає.

При переході на вкладку «Освіта інвестора» йде автоматичне перепосилання на окремий ресурс Комісії з цінних паперів, який призначений для захисту та освіти інвесторів, і який створений Управлінням освіти та захисту інтересів інвесторів при SEC — сайт Investor.gov. Відповідне Управління SEC має три функціональні блоки:

1. **Офіс навчання інвесторів** — реалізує програму навчання інвесторів SEC, яка включає створення та розповсюдження навчальних матеріалів, проведення освітніх семінарів і заходів, орієнтованих на інвесторів, а також партнерство з державними регуляторами, групами

споживачів і саморегульованими організаціями щодо ініціатив з підвищення грамотності інвесторів;

2. *Офіс сприяння інвесторам* — відповідає на запитання, скарги та пропозиції представників громадськості. Офіс щороку розглядає скарги та запитання, пов'язані з інвестиціями, від десятків тисяч окремих інвесторів та інших осіб;

3. *Офіс головного радника* — створює для громадськості освітні матеріали з тем, які пов'язані з цінними паперами, а також надає консультації з питань цінних паперів та адміністративного права [3].

При цьому, корисними для використання в навчальному процесі можуть бути наступні розділи сайту Investor.gov, які допоможуть як при підготовці лекційного матеріалу, так і при формуванні кейсів на практичні заняття:

1. *Введення в інвестування*, який включає такі підкатегорії: П'ять запитань, які варто поставити перед тим, як інвестувати; Розуміння зборів; Розподіл активів; Оцінка вашої стійкості до ризику; Самостійне інвестування; Робота з інвестиційним професіоналом; Дослідження інвестицій; Що таке ризик і т.п. Кожен з них містить корисну практичну інформацію та проблемні питання, які можуть стати в нагоді при опитуванні студентів та з'ясуванні їх здатності до інвестування на ринку вже зараз. Таке опитування доцільно проводити на перших практичних заняттях: неспроможність студентів дати обґрунтовані відповіді на здавалось би досить прості питання, але які мають реальне практичне підґрунтя, є для студентів додатковим стимулюючим фактором для подальшого опанування дисципліни.

2. *Фінансові інструменти та калькулятори*, в якому розміщена корисні поради з посиланнями на відповідні реєстри щодо перевірки професійних учасників ринку, аналізу інвестиційних фондів, а також різноманітні он-лайн калькулятори для розрахунку ефективності інвестицій.

3. *Захистіть свої інвестиції*, в якому міститься докладна інформація з практичними кейсами щодо видів шахрайства на ринку цінних паперів, способів захисту від нього, а також обширний перелік інформаційних ресурсів

офіційних органів, які займаються захистом інвесторів, з описом їх функціоналу та посиланнями на їх офіційні сайти. Інформація з цього розділу є корисною при аналізі студентами конкретних випадків шахрайства на ринку цінних паперів, і зокрема використовується при підготовці ними індивідуальних завдань з дисципліни «Протидія шахрайствам на фінансовому ринку».

Слід зазначити, що відповідні освітні ресурси в США мають й інші регулятори на фінансовому ринку, а також саморегулювні організації, що значно полегшує роботу викладача при підготовці до тем, пов'язаних з іноземними ринками капіталу а також зі світовим досвідом інвестування на фінансовому ринку. Вітчизняні регулятори фінансового ринку, хоча і мають на своїх сайтах розділи, присвячені захисту інвесторів, проте освітнього функціоналу вони, на жаль, практично не несуть. Наприклад, на сайті Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) вкладка «Захист інвесторів» на головній сторінці не висвічується, а знаходиться в розділі «Діяльність», в категорії «Інша діяльність», тобто її необхідно ще знайти. А з корисного для викладачів та студентів у цій вкладці є лише перелік проектів, які НКЦПФР вважає сумнівними, і які можуть нести загрозу втрати коштів громадянами України. Аналогічна ситуація і на сайті НБУ.

Таким чином, регуляторам фінансового ринку в Україні доцільно було б перейняти досвід американських колег щодо організації освітніх програм на своїх ресурсах в мережі Інтернет. З одного боку, це призведе до зростання фінансової обізнаності населення, рівень участі якого на фінансовому ринку в Україні постійно зростає. З іншого боку, це сприятиме підвищенню якості підготовки майбутніх професіоналів фінансового ринку, і відповідно – зробить вітчизняний фінансовий ринок більш ефективним.

Список використаних джерел

1. Острога М., Шамоля В., Шершень О. Цифрові освітні платформи як інструмент реалізації неформальної освіти. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2022. № 10(4). С. 27–36. URL: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol10i4-004>

2. Securities and Exchange Commission. Education. URL: <https://www.sec.gov/education>

3. SEC's Office of Investor Education and Advocacy. URL: <https://www.investor.gov/>

*Вікторія Чужикова к. пед. н., доц., доц.
кафедри педагогіки та психології*

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ТРЕНД ЦИФРОВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО – ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ЕКОНОМІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Стрімкий розвиток цифрових процесів в сучасному суспільстві забезпечує активне продукування новітніх технологій вплив яких на навчання і виховання не може вважатися однозначно позитивним та потребує більш глибокого осмислення з позиції сучасних психології і педагогіки. Саме ці дві науки зазвичай по – різному реагують на нововведення і по – різному віддзеркалюють реакцію різних поколінь на глобальні виклики сьогодення.

Створення інформаційних навчальних хабів та сингулярних моделей навчання з одного боку спрощує процес засвоєння знань, умінь та навичок, проте з другого, далеко не повною мірою враховує емоції, характер спілкування, темперамент як здобувачів вищої освіти так і викладачів. Як результат такої асиметрії виникають деякі «негативні ефекти» цифровізації (бібліотеки без читачів, перманентне нерозуміння університетською молоддю старших за віком, жорстка прив'язка до мобільних телефонів, складності у спілкуванні з однолітками, скептицизм щодо корисності здобутих компетенцій тощо). Відтак стає зрозумілим, що бажання багатьох дослідників ідентифікувати сучасну студентську молодь, як нове покоління, а також як Z-генерацію виглядає доволі симптоматичним, але водночас, затиснутим в рамки занадто жорсткої вікової ідентифікації, яка далеко не завжди може вважатися об'єктивною. З цього випливає, що сучасний психолого-педагогічний тренд цифровізації освітнього процесу являє собою систему селективних курсів відповідного змісту, які відображають інтегральні